

OPGAVEN

Basisstudie in het boekhouden

M.H.A.F. van Summeren, P. Kuppen, E. Rijswijk

Zevende druk

Noordhoff Uitgevers

Basisstudie in het boekhouden

Opgavenboek

Opgavenboek

Basisstudie in het boekhouden

M.H.A.F. van Summeren

P. Kuppen

E. Rijswijk

Zevende druk

Noordhoff Uitgevers Groningen | Houten

Eventuele op- en aanmerkingen over deze of andere uitgaven kunt u richten aan:
Noordhoff Uitgevers bv, Afdeling Hoger Onderwijs, Antwoordnummer 13,
9700 VB Groningen, e-mail: info@noordhoff.nl

0 1 2 3 4 5 / 13 12 11 10 09

© 2009 Noordhoff Uitgevers bv Groningen/Houten, The Netherlands.

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Voor zover het maken van reprografische verveelvoudigingen uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16h Auteurswet 1912 dient men de daarvoor verschuldigde vergoedingen te voldoen aan Stichting Reprorecht (postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/reprorecht). Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16 Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten Organisatie, postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro).

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, without the prior written permission of the publisher.

ISBN (ebook) 978 90 01 84275 8

ISBN 978 90 01 76502 6

NUR 786

Woord vooraf

Het opgavenboek *Basisstudie in het boekhouden* omvat voor elk van de in het theorieboek opgenomen hoofdstukken een ruime hoeveelheid opgaven. De opgaven zijn ook voorzien van een paragraafaanduiding. Naast de opgaven bij de hoofdstukken zijn zeven grote casussen en een aantal algemene herhalingsopgaven opgenomen.

Het materiaal in het opgavenboek is met de grootst mogelijke zorg samengesteld. Er is voor gezorgd dat het opgavenboek sturend en activerend werkt.

De uitwerkingen van de meeste opgaven bij de hoofdstukken staan op de meegeleverde cd-rom. De uitwerkingen van de opgaven die niet op cd-rom staan (gemarkt met een asterisk) en de uitwerkingen van het overige oefenmateriaal (de casussen en de algemene herhalingsopgaven) zijn opgenomen in de docentenhandleiding.

E. Rijswijk
Mijdrecht, najaar 2008

Inhoud

Studiewijzer 9

Deel 1

Opgaven bij de hoofdstukken 11

- 1 Inventarislijst en (begin)balans 13
- 2 Financiële feiten en grootboek 17
- 3 Journaal 21
- 4 Hulprekeningen van de rekening Eigen vermogen 25
- 5 Kolommenbalans 35
- 6 Omzetbelasting 41
- 7 Inkoop- en verkoopretouren 49
- 8 Voorafgaande journaalposten 55
- 9 Dagboeken 61
- 10 Subgrootboeken 69
- 11 Het rekeningstelsel 75
- 12 Eigen vermogen en eenmanszaak 101
- 13 Eigen vermogen en personenvennootschappen 109
- 14 Eigen vermogen en naamloze of besloten vennootschap 117
- 15 Vreemd vermogen 131
- 16 Financiële structuur van de onderneming 141
- 17 Administratie van handelsgoederen 149
- 18 Administratie van kosten en opbrengsten 165
- 19 Kostenverbijzonderingsmethoden 187
- 20 Handelsondernemingen 193
- 21 Industriële ondernemingen 201
- 22 Industriële ondernemingen met stukproductie 235
- 23 Doel, grondbeginselen en regelgeving externe jaarrekening 243
- 24 Externe jaarrekening: balans 245
- 25 Externe jaarrekening: winst-en-verliesrekening 249
- 26 Externe jaarrekening: toelichting 257
- 27 Kerncijfers en kengetallen 267

Deel 2

Casussen bij de hoofdstukken 273

- Casus 1 (hoofdstuk 1-5) 274
- Casus 2 (hoofdstuk 6-11) 279
- Casus 3 (hoofdstuk 12-16) 283
- Casus 4 (hoofdstuk 17-18) 287
- Casus 5 (hoofdstuk 19-20) 292
- Casus 6 (hoofdstuk 21) 298
- Casus 7 (hoofdstuk 23-27) 304

Deel 3

Algemene herhalingsopgaven 309

Herhalingsopgave 1 310

Herhalingsopgave 2 315

Herhalingsopgave 3 322

Herhalingsopgave 4 325

Herhalingsopgave 5 328

Herhalingsopgave 6 329

Studiewijzer

Het verwerken van de lesstof vergt een goede studiestrategie. De onderstaande studieaanwijzingen zijn daarbij behulpzaam.

- Lees aandachtig de deelopening. In de deelopening wordt beknopt aangegeven wat de inhoud van het deel is. Het theorieboek bestaat uit vijf delen.
- Lees aandachtig de hoofdstukopening (inhoud, inleiding, leerdoelen en kernbegrippen). In de hoofdstukopening wordt in het kort aangegeven wat de inhoud van het hoofdstuk is. De leerdoelen geven aan wat er van u wordt verwacht.
- Werk de paragrafen van het hoofdstuk door. De theorie die in een paragraaf wordt behandeld, wordt vaak toegelicht met een voorbeeld. Bestudeer dit zorgvuldig.
- Neem de omschrijving van de kernbegrippen door. Zoek zo nodig in de tekst naar aanvullende informatie.
- Maak nu de opgaven die van het desbetreffende hoofdstuk in het opgavenboek zijn opgenomen. Desgewenst kunnen al na bestudering van een paragraaf de met deze paragraaf corresponderende opgaven worden gemaakt. Om dit mogelijk te maken zijn de opgaven ook voorzien van een paragraafaanduiding.
- Bestudeer ten slotte nog eens de leerdoelen en neem nog eens de omschrijving van de kernbegrippen door.
- Ga verder met het volgende hoofdstuk.

De uitwerkingen van de meeste opgaven bij de hoofdstukken staan op www.basisstudieboekhouden.noordhoff.nl. Hierdoor bent u in de gelegenheid om de door u uitgewerkte opgaven die niet door uw docent worden besproken, zelf te controleren.

Uw docent beschikt over de uitwerkingen die niet op het algemeen toegankelijke deel van de site staan; deze opgaven zijn gemerkt met een asterisk.

Als aanvullend oefenmateriaal zijn zeven casussen en een aantal algemene herhalingsopgaven opgenomen. De uitwerking hiervan is opgenomen in de docentenhandleiding.

Opgaven bij de hoofdstukken

1

Inventarislijst en (begin)balans

1

1.01

Gevraagd: Wat is een inventarislijst?

1.02

De waarde van de bezittingen die op de inventarislijst staan vermeld bij een startende onderneming, is in het algemeen niet gelijk aan het bedrag van de schulden op de inventarislijst.

Gevraagd: Hoe wordt het verschil genoemd?

1.03

Gevraagd: a Wat is een balans?
b Wanneer wordt een balans met beginbalans aangeduid?

◆ §1.3

1.04

Op de inventarislijst per 1 januari van handelsonderneming Jongman komt het volgende voor:

Inventarislijst per 1 januari

Bezittingen

Inventaris:	5	magazijnrekken à €2.500	€ 12.500
Goederen:	100	banden à €80	- 8.000
	150	schokdempers à €65	- 9.750
	30	uitlaten à €140	- 4.200
Debiteuren:		M. Gremmen	- 1.300
		D. Kokke	- 2.700
		P. Smits	- 950
Kas			- 3.580
Bank			- 15.400
			<hr/>
			€ 58.380

Schulden

Crediteuren:		A. Daanen	€ 1.700
		R. Roeffen	- 8.100
			<hr/>
			€ 9.800

Gevraagd: Stel de balans per 1 januari samen.

◆ §1.3

1.05

J. Gerritsma drijft een handelsonderneming in de vorm van een eenmanszaak. Op de inventarislijst per 1 januari komt het volgende voor:

<i>Gebouw</i>			€ 220.000
Inventaris:	4	magazijnstellingen à €10.000	- 40.000
	1	koelvitrine à €7.500	- 7.500
	1	kassa à €1.500	- 1.500
Goederenvoorraad	800	artikelen A à €14	- 11.200
	500	artikelen B à €40	- 20.000
	1 200	artikelen C à €28	- 33.600
Vorderingen op afnemers		N. van As	- 2.100
		P. Croonenburg	- 300
		A. Kuipers	- 5.900
		C. Sas	- 1.600

Kasgeld		€ 12.100
7%-Hypothecaire lening		- 170.000
Bankschuld in rekening- courant		- 16.500
Schulden aan leveranciers	M. Dekkers	- 15.100
	K. Sanders	- 22.400

Gevraagd: Stel uit bovenstaande gegevens de balans per 1 januari samen.